

BAB V

KACINDEKAN, IMPLIKASI, JEUNG RÉKOMÉNDASI

5.1 Kacindekan

Ieu panalungtikan méré informasi ngeunaan struktur lahir, struktur batin, unsur semiotik, jeung ajén inajén étnopédagogik dina téks Upacara Adat Kawinan di désa Sukamulya Kecamatan Cigugur Kabupaten Kuningan

Struktur lahir téks Upacara Adat Kawinan di Désa Sukamulya Kecamatan Cigugur Kabupaten Kuningan ngawengku diksi, imaji, gaya basa, jeung musicalitas/wirahma/purwakanti. Diksi dina rumpaka Upacara Adat Kawinan di Désa Sukamulya Kecamatan Cigugur Kabupaten Kuningan ngawengku kekecapan anu loba patali jeung pangharepan, kanyaah, kabungah, papatah/amanat, jeung kaimanan. Éta hal katitén saperti dina rumpaka “Prolog” kekecapan “sing mulya”, “sing nanjung”, “rahmating”, “waluya”, “jembar”, “kabagjaan”, “mulus rahayu”, “répéh”, jeung “rapih” mangrupa kekecapan anu nuduhkeun pangharepan. Dina rumpaka “Pangbagé” kecap “haturan”, “bagéa”, “kasono”, “panyileukan”, jeung kecap “nunuhun” nuduhkeun rasa kanyaah. Dina rumpaka “Sungkem” kekecapan anu dipaké mangrupa kekecapan anu ngagambarkeun kanyaah saperti kecap “pupundén ati”, “deudeuh”, “kanyaah”, “jungjunan”, “pujaan ati”, jeung “mikayungyun”. Sedengkeun dina rumpaka “Sawér” kekecapan anu dipaké mangrupa kekecapan anu patali jeung papatah, saperti kecap “kahadé”, “jalma luhung”, “munjung indung”, “jalma mulya”, jeung “muja bapa”. Dina rumpaka “Nincak Endog” kekecapan nu dipaké mangrupa kekecapan anu nuduhkeun kaimanan, saperti kecap “iman”. Dina rumpaka “Meuleum Harupat” kekecapan saperti “meuleum”, “hurung”, “ngempur”, jeung “dipareuman” mangrupa kekecapan anu dipilih pikeun ngagambarkeun hurungna api anu diseungeutkeun kana harupat. Kekecapan dina rumpaka “Huap Lingkung” saperti kecap “huapan”, “silih teuteup”, “imut”, jeung “kasuka ati”, mangrupa kekecapan anu dipilih pikeun ngagambarkeun kabungah anu dirasakeun ku pangantén nalika jatukrami.

Imaji anu kapanggih dina téks Upacara Adat Kawinan di Désa Puncak Kecamatan Cigugur Kabupatén Kuningan aya 29 imaji anu ngawengku 7 imaji auditif, 19 imaji visual, 1 imaji tactile, jeung 1 imaji pangambeu.

Gaya basa anu kapanggih dina téks Upacara Adat Kawinan di Désa Sukamulya Kecamatan Cigugur Kabupatén Kuningan aya 15 gaya basa anu ngawengku 3 gaya basa ébréhan, 2 gaya basa rarahulan, 1 gaya basa, 4 gaya basa ngumpamakeun, 2 gaya basa sinéstésia, 1 gaya basa mijalma, jeung 1 gaya basa kahanan.

Purwakanti kapanggih 51 purwakanti. Anu panglobana nyaéta purwakanti pangluyu aya 41, anu kadua purwakanti mindoan kecap aya 6, anu katilu purwakanti purwakanti mindoan kawit aya 2, dituluykeun ku purwakanti margaluyu aya 1 jeung purwakanti laras wekas aya 1

Struktur batin ték Upacara Adat Kawinan di Désa Sukamulya Kecamatan Cigugur Kabupatén Kuningan nurutkeun tiori Richards ngawengku (1) Tema (*sense*), (2) Rasa (*feeling*), (3) nada (*tone*), jeung (4) Amanat (*intention*). Téks Upacara Adat Kawinan di Désa Puncak Kecamatan Cigugur Kabupatén Kuningan lolobana miboga téma anu patali jeung kanyaah kolot, pangharepan, amanat, jeung kabungah.

Nada anu panglobana kapanggih nyaéta kabungah, kagumbiraan jeung pépéling. Nada anu séjénna nyaéta kasedih, kaimanan jeung pangharepan. Rasa anu kapanggih nyaéta rasa kabungah, kanyaah, kasedih, sukur, jeung kasuka.

Dina téks Upacara Adat Kawinan di Désa Sukamulya Kecamatan Cigugur Kabupatén Kuningan kapanggih 41 unsur semiotik anu ngawengku 14 unsur semiotik ikon, 7 unsur semiotik indéks, jeung 20 unsur semiotik simbol.

Ajén étnopédagogik anu nyangkaruk dina téks upacara Adat Kawinan di Désa Sukamulya Kecamatan Cigugur Kabupatén Kuningan téh ngawengku (1) Prilaku Nyunda Tri-silas; (2) Catur Diri Insan; (3) Gapura Panca Waluya; jeung (4) Moral Kamanusaan. Sabada ditalungtik kapanggih prilaku nyunda tri-silas aya 11 ajén anu ngawengku 5 ajén silih asih, 4 ajén silih asah, jeung 2 ajén silih asuh. Catur jati diri insan kapanggih aya 5 ajén anu ngawengku 3 ajén pengkuh agamana, 1 ajén luhun élmuna, jeung 1 ajén rancagé gawéna. Gapura panca waluya kapanggih aya 6 ajén anu ngawengku 1 ajén cageur, 2 ajén bageur, jeung

3 ajén bener. Moral kamanusaan kapanggih 14 ajén anu ngawengku 6 moral manusa ka Pangéran, 2 moral manusa ka pribadi, 1 moral manusa ka manusa, 3 moral manusa ka waktu, jeung 2 moral manusa dina ngudag kasugemaan lahiriah jeung batiniah.

5.2 Implikasi

Upacara adat minangka salah sahiji sistem kapercayaan masarakat dina wangun satengah lisan miboga peran penting dina ngawangun adat jeung kabiasaan masarakatna. Dumasar hasil panalungtikan, kabukti yén dina téks upacara adat kawinan miboga fungsi moral anu bisa ngawangun moral masarakatna.

Kivari upacara adat kawinan di masarakat dianggap salaku warisan budaya anu dipaké ngan saukur hiburan sangkan acara kawinan ramé. Tapi sabada dipedar ma'nana, dina upacara adat kawinan hususna dina téks upacara adat kawinan ngandung ajén-inajén anu luhung anu kudu dilenyepan ku masarakat pikeun ngajalankeun hirup kumbuh sapopoé. Pola pikir masarakat anu geus teu maliré kana enas-enasna upacara adat kawinan kudu dibenerkeun, ulah nepi ka upacara adat kawinan téh ngan saukur ditempo salaku hiburan wungkul.

Ieu hasil panalungtikan bisa dijadikeun bahan sosialisasi ka masarakat hususna ka pangantén anyar anu rék mimiti ngajalanan hirup rumah tangga. Ajén étnopédagogi anu dibahas di luhur bisa jadi bahan pikeun pangajaran masarakat di lingkungan kulawarga, sosial masarakat nepi ka di Sakola.

Salaku salah sahiji kaarifan lokal anu hirup di lingkungan masarakat, upacara adat kawinan miboga peran anu penting pikeun jadi papagon hirup masarakat hususna pangantén. Dina téks upacara adat kawinan loba amanat-amanat pikeun pangantén anyar, pangantén heubeul, ogé ka sakumna masarakat anu aya dina éta tempat. Salah sahijina dina téks Sawér anu sabada dipedar eusina téh pinuh ku amanat pikeun ngajalanan hirup saperti dina ngajalanan hirup sapopoé urang kudu ngajalankeun naon-naon paréntah Gusti Allah SWT, jeung sasama kudu bisa silih élédan, kudu bisa babagi nalika urang loba rejeki, ka salaki kudu hormat, jeung sajabana.

Hasil panalungtikan ngeunaan téks upacara adat kawinan bisa jadi salah sahiji sumber buku ajar nalika medar pedaran budaya, sangkan masarakat leuwih wanoh kana warisan budaya anu aya di lingkunganna sorangan. Jaba ti éta hasil tina ieu panalungtikan bisa dijadikeun arsip budaya pikeun kamekaran pangaweruh masarakat Kuningan kana kaaripan lokal anu loba hirup disabudeureun masarakat Kuningan.

5.3 Rékoméndasi

Ieu hasil panalungtikan dirékomendasikeun hususna pikeun masarakat Désa Sukamulya Kecamatan Cigugur Kabupatén Kuningan sangkan apal kana kaarifan lokal anu hirup disabudeureunna. Jaba ti éta ieu hasil panalungtikan méré pangaweruh anyar ka masarakat Désa Sukamulya kana mangpaat upacara adat kawinan hususna téksna sabada diinterpretasi. Salian ti éta pikeun nambahann pangaweruh dina widang paélmuan hususna dina widang folklor. Téks upacara adat kawinan ogé bisa dijadikeun bahan ajar di Sakola dina Kurikulum 2013 kelas XI semester dua dina matéri maca pedaran budaya.